

Ƙapiya Sën Paulus Kevu Netu Luu Vu Kerisi- yi-alam Vu Timoti

1 ¹ Sa Paulus sën Anutu ggooin sa raƙ bevonƙ sa tu Kerisi Yesu yi sinarë in bë sa nanër rangah nabë Kerisi Yesu yoh vu bë gevonƙ bemehönon demedo malaj-tumsën. ² Lob sa ƙevu ƙapiya sënë yök vu hong Timoti in saheƙ neving hong nebë sën sa naluƙ hong. Hil Mehöböp Kerisi Yesu luho Ama Anutu degevonƙ hir semusën nyëmasën vu hong bekwaj pesivin hong gedegevonƙ bayom gëp revuh.

Hil Su Nid Namum In Bengö Nivesa

³ Sa ƙenug lo detu Anutu yi hur wirek medeneƙo yi raƙ, lom sa nesepa loƙ vahaj menehevonƙ nebë saga ving, lob sa neseggi loƙ ayog menehanƙo, rëƙ maƙ sa nehevonƙ niröp. Lob sa najom raƙ in hong los kwaƙ vesa vu yi in hong raƙ buk pin. ⁴ Sa kwaƙ nevo sën gesu wirek lo, om sa nehevonƙ rot buk gerangah bë sa ƙalë hong gökin, loƙ mëm sëƙ kwaƙ vesa jaƙ los dahis.

⁵ Lob sa kwaƙ nevo bë ayom neya timu vu Anutu yönon, gaƙ su genetetuhin rë. In bum avëh Lois vonƙ ving nyëmuƙinsën, lob atam Ainike sepa loƙ vaha bevonƙ ving, log seraƙ nim bë hong nebë saga gwëbeng ving. ⁶ Om sa bë nanër vu hong nabë: Sa hebë nemaƙ raƙ hong wirek, loƙ mëm Anutu vo semusën vu hong in bë gwevonƙ yi huk. Om gegwee doƙ semusën saga beniwëëƙ jaƙ. ⁷ In Anutu su vonƙ Anon Vabuung vu hil in bë hil aƙöneng in hil rë, gaƙ vonƙ vu hil in bë hil nid wëëƙ bahëd geving mehönon, behil ngo gëgin hil nivesa. ⁸ Om su nim namum in hil Mehöböp beƙëgöneng in sën ƙenanër yi ƙaƙëƙ rangah lo. Gesu nim namum in sën seyam nado loƙ ƙarabus in yi mehö sa agi. Gaƙ mëm gweƙo niwëëƙ vu Anutu beƙwerë maggin jaƙ Bengö Nivesa geving sa. ⁹ In Anutu ƙo hil yah vu yi beggoin hil raƙ in bë hil sepa doƙ ngaa niröp mu. Su vonƙ nebë sënë raƙ sën hil nehevonƙ ngaa nivesa lo rë, gaƙ vonƙ yoh vu yö kwa besemu hil nyëmasën, degwa raƙ Kerisi Yesu.

In nër vorot loḵ buk sën yō nahën gesu tunḡ yaḡek los dob rē lo bē rēḵ gevonḡ nabē saga. ¹⁰Rēḵ mēm gwēbeng Kerisi Yesu, mehō sën ḵo hil rē in hil nḡaa nipaya nyēwewen lo, tōḵ yam ranḡah ggovek ya betateḵin ḡaḡek sēnē lo degwa ranḡah vu hil. Log tateḵin yam ranḡah bē: Nabē hil ḡevonḡ geving Bengō Nivesa, og hil rēḵ medo malad-tumsēn degwata los degwata, ḡaḵ hil su rēḵ nadiiḵ bemalad nama na verōḵ yi rē.

¹¹Lob tato sa bē sa natu yi sinarē benanēr Bengō Nivesa sagi ranḡah getahu mehōnon doḵ, ¹²om sën gwēbeng setōḵ raḵ maggin. Rēḵ mu sa su niḡ nemum in rē, in sa naraḵ mehō sën sayoḡ neya timu vu yi lo ni, gesa naraḵ ni bē yoh vu bē rēḵ ḡeḡin nḡaa sën tunḡ loḵ yam sa nemaḡ lo nivesa rot, beberup doḵ buk sën hil bare mala lo. ¹³Om ḡesepa doḵ ḡaḡek nirōp sën senēr tato vu honḡ wirek lo, los ayom na timu vu yi bahēm geving yi losho yi alam, in Kerisi yi mehō honḡ. ¹⁴Yōnon, Anutu tunḡ nḡaa nivesa anon sēnē loḵ ya nemam in bē gweḡin, om gweḡin nivesa jaḵ Anon Vabuung sën nedo loḵ hil ayod lo yi niwēēk.

¹⁵Log ḡeraḵ ni vorot bē alam pin vu distrik Asia*, ving Pugelus luho Hermogenes, bedeneruu demij vu sa gesu denegga raḵ sa ggōkin rē.

¹⁶Rēḵ sa najom raḵ vu Anutu bē semu Onesiporus losho yi alam, in nevonḡ besayoḡ nivesa neraḵ yah beron nḡahiseḵē. Su ni nemum in sën sa nado ḵarabus agi rē, ¹⁷ḡaḵ yam Rom lom sero sa niwēēk rot betōḵ vu sa. ¹⁸Om Mehōbōp kwa pesivin yi doḵ buk sën duḵ nom dob lo. Yōnon, nḡaa pin sën nevonḡ ggēp Epesus wirek in doḵ vu sa lo, saga ḡeraḵ ni venuh.

Ḡenatu Yesu Kerisi Yi Hur-beḡō-yi Nivesa

2 ¹Om naluḡ-e! Gweḵo semusēn sën Kerisi Yesu nevo vu hil nyēmasēn lo in doḵ vu honḡ beḡebare niwēēk. ²Log ḡaḡek pin sën senēr ranḡah vu mehōnon nḡahiseḵē meḡenḡo lo, og ḡenanēr vu alam nijvesa vahi sën su rēḵ dekeyēh ayam rē lo, in mēm na denanēr na vu alam vahi geving. ³Ḡenatu Kerisi Yesu yi mehō-beḡō-yi nivesa ti meḡekwerē maggin los kwam vesa nabē sa. ⁴In mehō-beḡō-yi og su yah nejom huk agga ngwē ving rē, ḡaḵ netahu yi loḵ beḡō mu, in bē mēm ala sën ḵo arē in bē natu yi mehō-beḡō-yi lo kwa vesa in yi. ⁵Gekwam bo mehō sën neserōḡ in bē kesuu alam vahi lo rē! Nabē su sepa doḵ horek sën denenēr bē alam desepa doḵ medekesuu sir lo rē, og su yoh vu bē rēḵ kesuu meḡeḵo madub rē.

⁶Log mehō sën nevaroh nos loḵ huk anon benevonḡ huk bōp in lo, rēḵ ḡeḵo nos nyē namuḡin mega. ⁷Kwam bo sa ḡaḡek sēnē nivesa rē, loḵ mēm Mehōbōp rēḵ tateḵin pin degwa vu honḡ meḡejaḵ ni. ⁸Log kwam bo Yesu Kerisi sën yi degwa vu Davit* lo, nabē diiḵ, rēḵ kedi raḵ yah vu bedub yoh vu sën sa nanēr loḵ Bengō Nivesa lo. ⁹Yiḵ sa nanēr Bengō Nivesa sēnē ranḡah, om sën sa neḵerē maggin raḵ agi. Yōnon, deduu sa ahon raḵ

səng nebë sən sa mehō niğ paya ti, rək mu su deyoh vu bē denaduu Anutu yi gāgek rē. ¹⁰Om sən sa niğ wēek meneķerē maggin pin sən netōķ vu sa lo, in bē sedōķ vu alam sən Anutu ggooin sir raķ bē denatu yi alam lo. In Kerisi Yesu geķo sir nah bedemedo geving Ama medemedo nivesa rot los vuneķ vuneķ yaģek yi degwata los degwata. ¹¹Gāgek sənē og yōnon:

Nabē hil dahun hil bayod na timu vu yi,
og yīķ nebē sən hil adiiķ ving yi.

Om nabē hil ġevonġ nabē saga yōnon,
og hil rək medo malad-tumsēn geving yi geving.

¹²Log nabē hil ķerē vanē bebare nidwēēķ,
og hil rək natu alam los bengōd meģeģin nġaa pin geving yi.

Gaķ nabē hil nanēr nabē hil duģin yi,
og rək nanēr nabē yi duģin hil geving nabē saga.

¹³Hil mehōnon su nehevong yoh vu hil gāgek rē,
rək Kerisi og yō nesepa loķ yi gāgek menevonġ yoh vu.
Gaķ su yoh vu bē rək pekwē yi besepa doķ aggata ngwē rē.

Hur Soģek Arēj Neggēp Nivesa Raķ Anutu Mala

¹⁴Om ġebēr kwaj in gāgek sagi, geģenanēr niwēēķ vu sir nabē su dengis begō jaķ gāgek meris meris, in nġaa nebē saga og su nelōķ vu mehōnon rē. Gaķ nevong paya vu alam vahi sən vare denengo lo benevasap sir.

¹⁵Gewēp ġenatum in nġaa sən ġevonġ bAnutu kwa vesa in hong lo. Gwevonġ huk nivesa beģetateķin Anutu yi gāgek anon nirōp in lob su nim namum in Anutu mala. ¹⁶Gaķ ġenajul in gāgek meris meris sən su nesepa loķ Anutu yi gāgek rē lo, los gāgek kwamasēn sən anon nema lo, in nġaa nebē saga neli alam yah gedeneruu demij vu Anutu. ¹⁷Gāgek nebē sənē nevasap hil nebē sən pegges bōp nevong behil vahad lu nġaa nediiķ lo. Lob Humenaius luho Piletus delōķ ya nġaa sənē. ¹⁸Luhu devuu gāgek anon ya gedenenēr bē hil ķedi raķ yah ggovek ya, gaķ hil su rək ķedi jaķ vu bedub gökin nah rē. Lob dekepē alam vahi raķ gāgek tetuhinsēn saga bedegģerin sir yah gedevuu Kerisi ya. ¹⁹Rək mu mudeng sən Anutu varah luķ ya lo nare niwēēķ begāgek negģep raķ bē, “Mehōbōp yō raķ yi alam nij.” Log gāgek ngwē negģep ving bē, “Alam pin sən denenēr bē Mehōbōp yi alam sir lo, og degevuu nġaa nipaya na gesu degevonġ!”

²⁰Log loķ mehō-los-bengō yi begganġ, og ġabum su goor los seriva yō meris nedo rē, gaķ vahi og desemu raķ ķele los nġageķ. In vahi og denevenah in nos bōp yi, gevahi og denegga nos loķ raķ buk. ²¹Om nabē mehōti gevuu nġaa nipaya sən sa nanēr agi na, og yi rək nabē ġabum malangeri sən nos bōp yi lo beyoh vu bē Mehōbōp benah bemedo in rək gevonġ huk nivesa vesa pin jaķ.

²²Log ġebeya in nġaa nipaya paya sən maģēm los avō ayoj nevu nevu in lo, gaķ ġesepa doķ nġaa nirōp. Gwevonġ noh vu hong gāgek sən

ģenenēr lo. Ahēm geving mehōnon, geham los alam sēn denejom raḵ ya vu Mehōbōp los ayoj nirōp lo medo jevuh ti. ²³Ġenajul in alam sēn denevengwēng raḵ ġaḡek meris meris los kwamasēn lo, in ġeraḵ ni bē nḡaa nebē saga nevong balam deneggōk sir in ġaḡek. ²⁴In Mehōbōp yi hur og su neggōk alam in ġaḡek rē, gaḵ nemala yes vu alam pin. Netateḵin ġaḡek vu sir nivesa genejom yi ahon gesu nevo loḵ yah nipaya vu sir rē.

²⁵Log bē mehō la demehoo yi ġaḡek, og netateḵin ġaḡek degwa nirōp vu sir los ahē yes, in Anutu maḵ rēḵ gevong bedegērīn ayoj medejak ġaḡek anon ni nivesa. ²⁶In Satan ḵo sir loḵ yi ġegweeng in bē degevong noh vu kwa, rēḵ mu nabē denakah sir vēr in, og mēm rēḵ kwaj bo nḡaa nirōp mu gökin.

Nḡaa Nipaya Nḡahiseḵē Rēḵ Berup Jaḵ Ġēp Hus

3 ¹Sa bē ġejaḵ ni nabē dus jaḵ in dob sēnē govek na, og buk nipaya rēḵ berup menatōḵ vu hīl. ²Alam rēḵ kwaj bo sir mu, gemalaj sepa monē lu nḡaa rot. Degeḵo sir jaḵ nabē sir alam bōp gedegelē alam vahi nabē sir nḡaa meris medenanēr ġaḡek nipaya jaḵ sir. Su rēḵ degebē nengaj vu amaj lu ataj hir ġaḡek rē, log su rēḵ kwaj vesa in nḡaa nivesa sēn alam denevong vu sir lo rē. Gesu rēḵ degōnengin Anutu rē. ³Su rēḵ ahēj geving naluj los amaj gataj lu nḡaa rē, gesu rēḵ ahēj nakul rē. Rēḵ denanēr ġaḡek kuungsēn jaḵ mehōnon ngwē, log su rēḵ denajom sir ahon rē, gaḵ rēḵ desepa doḵ yō kwaj medegeḵo sir jaḵ jaḵ los ahēj sengēn. Berēḵ degelē nḡaa nivesa pin nabē nipaya, ⁴log rēḵ debo hir alam doḵ na alam nij paya nemaj. Rēḵ degevong nḡaa jeggīn jeggīn gesu degōneng in rē. Rēḵ degekuung nabē sir los bengōj, gesu rēḵ malaj sepa Anutu rē, gaḵ rēḵ malaj sepa nḡaa pin sēn nesemu los nereyiiv navij lo. ⁵Rēḵ dena soda los raro bavij nanēr nabē Anutu-yi-alam sir, rēḵ mu ma gerēḵ denanēr nabē nḡaa meris besu niwēēk neggēp loḵ rē. Om ham su gwa jaḵ alam nabē sēnē.

⁶Log alam la nebē sēnē ving, og rēḵ denadēḡek mededoḵ na begganḡ in bē detetuhin avēh kwaj masēn bedesepa doḵ hir ġaḡek. Avēh nebē sēnē og medo mekwaj nesero aggata sēn kevoh hir nḡaa nipaya na lo, gemalaj anon in nḡaa aggagga medenevuu raḵ raḵ. ⁷Denevong in bē dejaḵ ġaḡek degwa ni, rēḵ su deyoh vu bē denatōḵ jaḵ ġaḡek anon sēnē rē. ⁸Alam nebē sēnē denevong ayej vu ġaḡek anon nebē sēn alam-yuj-tōḵsēn luu devong ayej vu Moses yi ġaḡek wirek lo, Yanes luho Yabres. Alam nebē sēnē og kwaj nesepa loḵ nḡaa nipaya mu, gesu denevong ving Anutu yōnon rē. ⁹Rēḵ mu hir nḡaa sēnē su rēḵ na mebōpata jaḵ rē, gaḵ rēḵ alam pin dejaḵ ni nabē nḡaa kwamasēn nebē sēn Yanes luho Yabres hir nḡaa wirek lo.

Ġenajom Anutu Yi Ġaḡek Ahon

¹⁰Gaḵ hongēḵ genesepa sa wirek, om ġeraḵ ġaḡek sēn sa nanēr vu mehōnon lo ni vorot, geḡeraḵ nḡaa pin sēn sa nehevong lo ni ving. Ġeraḵ

huk sën sa bë ñevong banon jak lo ni, geğerağ ni bë sayoğ neya timu vu Anutu yönon. Gerak ni bë sa su ahëğ sengën nerağ pevis rë, gağ sahëğ neving alam pin besa neğerë maggin los kwağ vesa. ¹¹Ğerağ nğaa nipaya sën alam dedeğinengin rağ sa lo, los vanë sën tøk vu sa ggëp Antiok los Ikonium geLustra lo ni. Yönon, ñerağ nğaa maggin pin sën sa neğerë lo ni bë netøk vu sa, rëğ mu Mehöböp nevo sa vër in nğaa pin saga. ¹²Yönon, ñerağ ni bë alam pin sën denesepa loğ Kerisi Yesu bedenevongin bë degevonğ noh vu yi ñağek lo, og rëğ denatøk vu vanë. ¹³Rëğ mu alam nij paya los alam ñağek kuungsën saga rëğ detetuhin alam vahi. Log yö rëğ detetuhin sir geving, lob mëm rëğ nij paya jak na verøk yi rot.

¹⁴Rëğ mu hong, og ñesepa doğ ñağek sën detahu hong loğ beğerağ ni vorot bë ñağek anon lo. Om kwam bo alam sën denetahu hong lo, ¹⁵log kwam bo nah Anutu-yi-ğapiya vabuung, sën wirek nğo ñenahën hurmahen geğerağ ni rot Beverup gwëbeng agi. Ķapiya sënë yoh vu bë bo kwa vu hong meğejağ sënë ni nabë: Bë ayom na timu vu Kerisi Yesu og mëm rëğ geğo hong nah vu Anutu beğemedo nivesa geving yi. ¹⁶Ğağek pin sën neggëp loğ Anutu-yi-ğapiya lo, og Anutu yö nër vu yi alam bedekevu yam ranğah beyoh vu bë doğ vu hil. Ğağek sagi nevo kwa vu hil, genetato hil nğaa nipaya ranğah vu hil, log neggërin hil yah benetato aggata niröp vu hil, ¹⁷in bë hil sën Anutu-yi-alam hil lo anoh vu rot bemedo in hil ñevong huk nivesa vesa pin niröp.

Ğetateğin Anutu Yi Ğağek Anon Niröp

4 ¹Kerisi Yesu rëğ genğo alam-malaj-vesa los alam-diiğsën hir ñağek, om sa nanër niwëek vu hong ñëp Anutu mala, gegëp Kerisi Yesu sën rëğ duğ nom dob menatu ala lo mala nabë: ²Genanër yi ñağek ranğah! Nabë alam degebë nengaj vu, ma nij dëlin, og ggovek gehongëğ pasang genanër jak buk pin, in gwelu ayoğ medeğërin sir. Genanër hir nğaa nipaya ranğah vu sir. Gegwejiin sir nabë desepa doğ aggata nivesa. Su nim tebö jak, gağ ñenajom hong ahon meğetahu sir nivesa. ³In nahub rë og mağ su rëğ degebë nengaj vu ñağek anon rë. Gağ rëğ ahëğ geving ñağek mewis mewis begetup deserög in nabë degebë nengaj vu tatovaha agga ti ti lo in degevonğ bahëğ nivesa. ⁴Lob rëğ degemir nengaj vu ñağek anon, gedegërin sir nah vu ñeriing los ñağek kuungsën. ⁵Rëğ mu hong, og gweğin hong nivesa beğesepa doğ nğaa niröp mu. Ğebare niwëek meğweğo vanë. Gegemedo meğenanër Bengö Nivesa ranğah nabë sinarë lo, lob ñesemu hong huk pin meğwero, gesu nim tebö in.

Paulus Vongin Semu Yi Huk Begovek Na

⁶In sa, og yiğ vong bë sa niğ køk keseh nebë sën denekeseh wain tu seriveng vu Anutu lo. Yönon, sa buk ggovek ya bedus rağ bë sa nadiiğ. ⁷Sa nasis begö nivesa rağ buk, lob ggovek ya. Gesa niğ wëek mesa

neserög rot, om sêk sewah na. Sayög neya timu vu Yesu rot menado. ⁸Lob sa madub nivesa sên tato nabë sa mehö yohvu lo neggëp, om Mehöböp rëk bo vu sa doḱ buk sên hil bare mala lo in yik rëk genḱo mehönön hir ḱaḱek meseggi niröp. Su rëk gevong vu senḱo timu rë, ḱaḱ rëk gevong vu alam pin sên kwaj nevo bedenevongin bë duḱ nom lo.

ḱaḱek Hus

⁹Nabë ḱeyoh vu bë ḱenam vu sa, og su ḱenaköpek, ḱaḱ ḱenam pevis. ¹⁰In Demas ahë neving nḱaa-dob-yi bevuu sa ya geya Tesalonika, log Kreskens ya distrik Galata, geTitus ya distrik Dalmatia. ¹¹ḱaḱ yik Lukas yö timu nahën nedo ving sa. Om ḱweḱo Markus sepa bemelu nam, in mehö nivesa beyoh vu bë doḱ vu sa balu ḱevong huk doḱ ti. ¹²ḱaḱ Tukikus, og sa hevong ya Epesus. ¹³Bë ḱenam, og ḱweḱo tob-ayöong-yi sên sa hebë meneggëp Karpus ben vu Troas lo, los ḱapiya sên neggëp ving lo, meḱenam. Gesu kwam birek in sipsip navi sên hil neḱevu ḱaḱek raḱ lo, ḱaḱ ḱweḱo nam geving. ¹⁴ḱaḱ Aleksander sên mehö nesemu dëḱ lu nḱaa raḱ kopa lo, og mëm nevong paya vu sa rot, om Anutu rëk bo doḱ nah nyëvewen vu yi noh vu nḱaa sên nevong lo. ¹⁵Om nḱo ḱweḱin hong nivesa vu yi geving, in nesis begö raḱ he ḱaḱek benemehoo he rot.

¹⁶Log sên sa nare ḱaḱek nyëdahis lo, og mehöti su nare ving sa meneloḱ vu sa rë. ḱaḱ alam pin deveya in sa, rëk yik ḱgovek gesa najom raḱ vu Anutu bë su bo doḱ nah vu sir. ¹⁷Rëk mu Mehöböp nedo ving sa bevo niwëëk vu sa in bë mëm Bengö Nivesa berup niröp ḱëp saviḱ begëp rangah vu alam dahis medegenḱo, lob Anutu vo sa vër in reggu bemën saga avi. ¹⁸Lob Mehöböp rëk ḱeḱo sa vër in nḱaa nipaya pin sên nabë degevonḱ vu sa lo, ḱeḱeḱo sa na yi nyëḱ nivesa vu yaḱek. Om hil ḱaḱo arë jaḱ na vavunë degwata los degwata. Yönon.

¹⁹Log ḱenanër sayeḱ vu Priska luho regga Akwila losho Onesiporus yi alam nabë sa kwaḱ nevo sir. ²⁰Erastus nedo Korint, log Tropimus og nirak, lob sa hebë meneggëp Miletus. ²¹Nabë ḱenam, og ḱenam pevis doḱ buk nivesa sên ayöong yö nahën agi. Ebulus luho Pudens geLinus luho Klaudia belosho hil arid lo pin denër bë kwaj nevo hong. ²²Mehöböp medo doḱ ayom, log Anutu gevong semusën vu ham.